

ВІДГУК

**офіційного опонента – кандидата наук з державного управління,
доцента, доцента кафедри державного управління і місцевого
самоврядування Херсонського національного технічного університету
Проніної Оксани Володимирівни**

на дисертацію

Денеги Віталія Богдановича

**на тему «Оптимізація компетенцій органів виконавчої влади та органів
місцевого самоврядування в умовах реформи децентралізації»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю**

281 Публічне управління та адміністрування

Актуальність теми дослідження.

Питання ефективного функціонування органів виконавчої влади та місцевого самоврядування завжди є одним із пріоритетів будь-якої демократичної країни. Україна не стала винятком і зараз є в центрі уваги міжнародної спільноти завдяки проведенню ряду реформ у багатьох сферах життя. З моменту проголошення незалежності України представники національного наукового співтовариства наголошували на необхідності кардинальних змін у принципах функціонування державного апарату, оскільки централізована регіональна політична модель України фактично вичерпала свої можливості. Тому цілком закономірно, що адміністративна реформа в Україні розпочалася з удосконалення діяльності та реструктуризації органів місцевої влади. У 2014 році разом із Концепцією реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади були прийняті Закон України «Про співробітництво територіальних громад», Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», а також внесені зміни до Бюджетного та Податкового кодексів України.

Новим викликом для реалізації компетенцій органів державної влади та місцевого самоврядування стала збройна агресія російської федерації. Незважаючи на воєнний стан, місцеве самоврядування продовжує ефективно функціонувати. Органи місцевого самоврядування різних рівнів взаємодіють з військовими штабами та військовою адміністрацією, а в разі необхідності взаємно узгоджують свою компетенцію. На початку війни місцева влада взяла на себе додаткові обов'язки через приплив внутрішньо переміщених осіб, що підтвердило актуальність та своєчасність обраної теми наукового дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в теоретичному обґрунтуванні концептуальних підходів і механізмів оптимізації компетенцій

органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в умовах реформи децентралізації.

Результати дослідження відображено у наступних положеннях:

на основі аналізу міжнародного досвіду розподілу компетенцій між органами місцевої влади, інституційних основ національної моделі та особливостей практичної реалізації реформи децентралізації обґрунтовано необхідність оптимізації компетенцій органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування та доцільність прийняття Стратегічних пріоритетів взаємодії органів державної влади та місцевого самоврядування в умовах воєнного стану (Додаток Б), що ґрунтується на принципах децентралізації, субсидіарності, законності та ефективності, включає низку демократичних механізмів виконання владних повноважень (підвищення адміністративної відповідальності та врегулювання порядку проведення контрольних заходів, активне впровадження договірних методів перерозподілу окремих повноважень, переведення делегованих повноважень у форму прямих владних повноважень тощо), та забезпечує підтримку повноцінного середовища життєдіяльності громадян, надання якісних адміністративних послуг і становлення інститутів безпосередньої демократії;

проведено дослідження механізму розмежування компетенцій органів державної влади та місцевого самоврядування, перерозподілу їх повноважень, зокрема обов'язкове врахування фінансових та функціональних можливостей територіальних громад під час надання повноважень і розширення можливостей для органів місцевого самоврядування;

удосконалено підходи до класифікації моделей розподілу компетенцій місцевого самоврядування, а саме: англосаксонської (Великобританія, Нова Зеландія, Австралія та деякі інші країни); французької, чи континентальної (Франція, Італія, Швеція та деякі інші країни); німецької (Німеччина, Австрія, Японія та деякі інші країни);

положення про необхідність успішної реалізації процесу децентралізації з метою створення ефективної моделі управління в децентралізованій системі та забезпечення спроможності громад;

застосування принципів здійснення місцевого самоврядування, зокрема визнання принципу верховенства права, визнання та гарантування місцевої автономії тощо;

дотримання нормативно-правових та економічних основ демократичного розвитку - незалежність, ефективність, доступність і прозорість системи правосуддя, державно-приватне партнерство та розвиток підприємництва, рівний правовий захист усіх форм власності, надійний процес бюджетування та сувора фінансова дисципліна і забезпечення високих соціальних стандартів.

Ступінь обґрунтованості наукових положень дисертації та їх достовірність.

Дисертаційна робота характеризується системним підходом до предмету дослідження. Структура дослідження, що обрана дисертантом ґрунтується на класичному науковому підході. Виклад основного матеріалу дослідження є логічним, послідовним, спрямованим на досягнення поставленої мети і виконання завдань.

Відповідно до поставленої мети і завдань наукового дослідження при підготовці роботи було використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. До основних спеціальних методів дослідження належать: логіко-семантичний, історичний, формально-юридичний, системно-структурний та порівняльно-правовий. Історичний метод використано для висвітлення етапів імплементації світового досвіду розподілу компетенцій публічної влади на місцевому рівні. Із застосуванням формально-юридичних методів проведено аналіз окремих положень правових актів, які регламентують порядок проведення реформи децентралізації в Україні, а саме: визначено ієрархічну структуру створення побудови органів виконавчої влади та їх компетенцію; правові засади зміни компетенції органів місцевого самоврядування а також територіальної організації влади; нормативно - правові засади делегування повноважень у процесі децентралізації органів державної влади в Україні; фінансові та організаційні аспекти децентралізації; основи адміністративно-територіального устрою держави.

Науково-теоретичну основу дослідження становлять наукові праці вітчизняних та зарубіжних фахівців у сфері державного управління, адміністративного права, муніципального права.

Нормативну основу дослідження визначають Конституція України, міжнародні угоди, акти національного законодавства, проекти законів та інших нормативно-правових актів, що визначають адміністративні засади оптимізації компетенцій органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в умовах реформи децентралізації, нормативні акти окремих держав, досвід яких може бути застосовано з метою підвищення ефективності реформи децентралізації органів виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Інформаційну та емпіричну основу дослідження становлять узагальнення інформації щодо процесу оптимізації компетенцій органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, довідкові видання та статистичні матеріали. В процесі проведення наукового дослідження було проведено емпіричне дослідження шляхом проведення опитування службовців органів місцевого самоврядування у період з 1 березня до 1 квітня 2023 року.

Структура і зміст роботи відповідають меті, завданням, об'єкту та предмету дослідження. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, що мають дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації становить 280 сторінок. Список використаних джерел містить 230 найменування і розміщений на 23 сторінках.

Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації є незаперечною.

Висновки, що містяться в роботі, є дійсно новими, належно обґрунтованими і достовірними. Спостерігається повне та всебічне використання емпіричного матеріалу. Винесені на захист положення характеризують роботу як комплексне дисертаційне дослідження, виконане дисертантом особисто на рівні, що відповідає встановленим вимогам.

Рівень дисертаційного дослідження загалом можна охарактеризувати як високий із належним теоретичним і науково-методологічним обґрунтуванням.

Окремого схвалення потребують запропоновані автором наукові висновки та дефініції.

Також цілком підтримуємо запропоноване Денегою В.Б. узагальнення доктринальних підходів до формування нової парадигми оптимізації компетенції органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в умовах реформи децентралізації, а також визначення напрямів реформування органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в Україні.

Схвалюємо позицію автора, щодо виокремлення інноваційних методів удосконалення інституційного розподілу компетенцій, що дають змогу поступово долати закономірне тяжіння до жорстко ієрархічних, вертикально структурованих систем влади до авторитарних моделей управління, що характеризуються: підпорядкуванням директивам і правилам; чітким поділом людей на дві категорії: тих, хто віддає накази та тих, хто їх виконує; високою концентрацією влади та політичної волі; обмеженням свободи пересування; неефективним адміністративним контролем; автократичним стилем управління. Під впливом цих чинників у владній структурі традиційних органів державної влади та місцевого самоврядування домінують рутинні функції вирішення стандартних завдань і традиційні бюрократичні методи управління.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації в опублікованих працях.

Основні результати дисертаційного дослідження викладено в одинадцяти наукових працях, опублікованих у чотирьох наукових фахових виданнях України, одному науковому періодичному виданні іншої держави, одному періодичному виданні, що входить до наукометричної бази Scopus, та п'яти тезах наукових повідомлень на науково-практичних конференціях.

Дискусійні положення і зауваження.

У цілому, позитивно оцінюючи значення дисертаційного дослідження та його зміст, варто зауважити про наявність деяких положень, що потребують додаткової аргументації та зумовлюють дискусію, зокрема:

На сторінці 90 дисертації на основі аналізу міжнародного досвіду виокремлено три класичні моделі розподілу компетенцій органів державної влади та місцевого самоврядування, а саме: англосаксонську (Великобританія, Нова Зеландія, Австралія та деякі інші країни); французьку, чи континентальну (Франція, Італія, Швеція та деякі інші країни); німецьку (Німеччина, Австрія, Японія та деякі інші країни).

Вважаємо, що під час публічного захисту доречно виокремити найбільш значимі ознаки кожної із досліджуваних моделей, та запропонувати механізм впровадження кращих ознак кожної із моделей у законодавство України, яке регламентує порядок розподілу компетенцій органів державної влади та місцевого самоврядування.

На сторінці 154 дисертації автор зазначає, що модернізація державного управління соціальним розвитком регіонів у контексті децентралізації влади має здійснюватися за чотирма основними напрямками: інституційному; функціональному; організаційному; фінансовому.

Під час публічного захисту необхідно окреслити кожен із напрямів модернізації державного управління соціальним розвитком регіонів та запропонувати реальні пропозиції щодо їх впровадження у механізм публічного управління.

Для підвищення результативності наукового дослідження автором було проведено опитування службовців органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування на території Тернопільської, Львівської та Івано-Франківської областей у період з 1 березня 2023 року до 1 квітня 2023 року.

Під час публічного захисту рекомендовано висвітлити результати емпіричного дослідження та запропонувати зміни до законодавства України, розроблені на основі пропозицій і зауважень, висловлених державними службовцями та службовцями органів місцевого самоврядування.

Разом з тим зазначені недоліки і дискусійні зауваження не мають принципового характеру і не можуть істотно знизити загальну позитивну оцінку дисертації.

Висновок. На підставі проведеного аналізу змісту дисертації Денегі Віталія Богдановича на тему «Оптимізація компетенцій органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в умовах реформи децентралізації», можна зробити висновок, що дисертаційна робота

виконана на високому теоретичному рівні, викладена науковою мовою, висновки ґрунтуються на результатах проведеного дослідження, які, в свою чергу, є достатньо аргументованими та доказовими.

Запропоновані дисертантом принципи, механізми, моделі, безумовно, формують нову методологічну основу подальших наукових пошуків, є суттєвим доповненням у справі практичного розв'язання зазначеної проблеми, а також реальним внеском у подальший розвиток теорії і практики делегування компетенції органів державної влади та місцевого самоврядування в умовах децентралізації влади в Україні.

Дисертація відповідає спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор Денег Віталій Богданович заслуговує присудження йому ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент:

**кандидат наук з державного управління,
доцент, доцент кафедри
державного управління і місцевого самоврядування
Херсонського національного технічного університету**

Оксана ПРОНИНА

*Віталію Денегу
завіраю
на чільних відрізках*

Михайло

